

Reisdoel: Kerst in Skaidi, Noorwegen

Route: Duitsland, Polen, Balticum, Finland, Noorwegen.

Retour: Noorwegen, Finland, Zweden, Denemarken, Duitsland.

Afstand: 9550 km

Reisduur: 5 weken

Voertuig: LR Defender 110

Wintertour

Balticum & Scandinavië

Feestdagen zoals kerst vieren wij met familie. De verdeling is simpel; het ene jaar hier bij mijn familie, het andere jaar in Noorwegen bij de familie van Liz. Deze kerst zal weer een Noorse worden en omdat wij tijdens iedere reis zo veel mogelijk nieuwe indrukken op willen doen hebben we een alternatieve route bedacht; we rijden via het Balticum.

Eindelijk, na maanden voorbereiding kan onze reis beginnen. Hoewel wij een aviesie hebben jegens snelwegen steken we Duitsland, gedreven door nieuwsgierigheid naar Polen, snel door. Al snel bereiken we de grens met Polen en hebben de paspoorten al in de aanslag. Lekker bij de tijd, want ook de grensovergang bij Frankfurt Oder stelt niet veel meer voor. Leve Europa.

We rijden het eerste deel over snelwegen om dieper Polen in te komen. Het schiet lekker op, de wegen zijn prima, maar... daar komen we niet voor. We willen Polen zien dus sturen we het tweede deel van de dag van de snelweg af en vervolgen de reis over B-wegen, door pittoreske dorpjes met duizenden kapelletjes en bloemovergoten begraafplaatsen.

Het weer is goed, hoewel nog steeds niet echt winters. En we hoopten zo op een wit Polen... Desalniettemin rijden we een keur aan kleine routes door

prachtige bossen, wij beiden genieten met volle teugen van het landschap en uiteraard de zalige boswegen die het ons te bieden heeft.

Uiteindelijk komen we bij een camping aan in de omgeving van Dywity die in volledig duister gehuld is. Gesloten, maar met wat overredingskracht krijgen we dan toch een plaatsje waar we de auto kunnen parkeren en de bustent op kunnen zetten. Bij het ochtendgloren kijken we verbaast om ons heen. We staan op een prachtige middelgrote camping aan de rand van een flink meer. Vuurplaats, sportveldje, keurige gelegenheden, ideaal om eens met een aantal Land Rovers neer te strijken. Volgens de GPS stikt het van de boswegen rondom de camping, wat we gisteren al gemerkt hebben. De toegangsweg tot de camping is zelfs te betitelen als een fraaie greenlane.

Een perfecte start, vanaf Mazury camping direct het bos in over houthakkerswegen en zandpaden tussen de dorpen in. Pas bij het invallen van de avond besluiten we het asfalt op te zoeken en een plek voor de nacht te vinden. Erg veel mooie momenten meegemaakt, Polen is een wonderschoon land met uitgestrekte heuvelachtige velden en plotselinge architectonische uitspattingen uit de Duitse renaissance.

We komen uit op de hoofdweg en overnachten tussen de grote mannen, onze betiteling voor vrachtwagens. Langs de hoofdwegen in Polen zijn uitstekende truckstops te vinden en met in het achterhoofd een tip van Derek-Jan zoek ik de dienstdoende parkeerwacht op. We krijgen de mooiste plek van het terrein en genieten van de traditionele poolse keukens.

Grensovergang Litouwen. Een schamel blauw EU bordje en verlaten kantoor. De eerste indruk; Prachtig land, voor een Land Rover eigenaar is dit land een droom. Geweldige natuurparken waar je met de auto in mag, met prachtige picknickplaatsen, compleet met schattig houten toilet

en al. Jazeker, in de houten deur is een hartje uitgesneden.

Minpunt van het land voor zover wij hebben kunnen ontdekken is dat contact maken is hier moeizaam is, het is nog een echt oostblokland met een grijs gedrapeerd laken over de steden en dorpen. De natuur maakt alles meer dan goed, veel, veel ongerept bos en bijster weinig mensen. Met name de omgeving die wij rijden langs de grens met Wit-Rusland richting Vilnius en rond IJonava is het heerlijk greenlanen.

Het betalen bij de kleine winkels die wij in de dorpjes aandoen kan alleen met harde valuta. Ik ga dus op zoek naar een bank en naast het politiekantoor blijkt er op de tweede verdieping van een gebouw een bank te zitten. Ik probeer in 4 talen te vragen of ik geld op kan nemen, maar het enige dat werkt is zwaaien met een Visa kaart. 'Ne, tai negali'. Bankkaart? 'Ne, ne skaitmeninio sandoris'. Andere bank? 'Jokia kito banko'. Hoogste tijd voor m'n reddingsboei, een in een apart vakje weggestopt 50 euro briefje. We zullen er slechts een fractie van nodig hebben.

Al snel blijkt het gebied dat we binnen gereden zijn onderworpen te zijn aan vernieuwing van de infrastructuur, veel weggetjes worden abrupt onderbroken door een nieuw aangelegde hoofdweg.

Dicht bij steden zoals Vilnius zijn de bossen helaas verschrikkelijk vervuild. Het is een gruwel te zien hoe stadsmensen hier omgaan met de natuur, werkelijk overal zijn spontane vuilstortplaatsen in de van origine zo prachtige bossen. Pas na de middag zitten we weer in mooi terrein en kunnen we weer naar hartelust van de natuur genieten's

Avonds steken we nog de grens over met Letland. In een hotel vlak na de grens informeer ik naar de kampeermogelijkheden en op een prachtig stukje grasland vinden we een plekje naast het hotel voor onze eerste nacht in Letland.

tekst en foto's ■ Martin de Keizer

Het is een verademing dat men in Letland redelijk goed engels spreekt en VISA geen raar woord is. Typisch dat een grensovergang zoveel verschil kan maken, de overheid en bevolking hebben zich blijkbaar een duidelijk doel gesteld na het vertrek van de russen.

Het eerste bos dat we vol enthousiasme aandoen is niet erg gebruiksvriendelijk, de wegen zijn hier breder en hebben 1 gat te weinig om weer een mooie vlakke weg te vormen. Na diverse pogingen mooie greenlaneroutes op de kaart te vinden, geeft Liz het op en we rijden door naar een ander deel van het land. Wellicht dat we ons geluk hier kunnen beproeven.

De avond lijkt iedere kilometer die we verder noordwaarts trekken vroeger in te vallen, want we rijden al snel in duisternis. Dat weerhoudt ons er niet van om een veelbelovende bosweg in te slaan en ziedaar; de eerste dag rijden in de sneeuw, op een geweldige bosweg, in het donker. De extra verlichting op het dak is... toereikend. Ruimschoots.

Bij Smiltene vinden we een gezellige boerderij met een kampeerveldje en zeer behulpzame mensen.

Er ligt een redelijk pak sneeuw hier en ik ben blij dat de auto in de luwte van de boerenschuur kan staan. We sluiten tevreden de dag af met een wandeling in de omgeving van de boerderij.

Letland is niet al te groot. Gisteren hebben we op zoek naar mooie wegen toch redelijk wat afstand afgelegd en we zijn verder gekomen dan gedacht. We hebben de grens met Estland al snel in zicht en ook deze stelt ook weer niets voor, alleen een minimaal EU bord. Direct duiken we het bos in om er achter te komen dat de bossen hier erg nat zijn. Veel moerasgebied zoals de russische kaarten al aangaven en ik mis soms de mudds onder de auto. Tijd om een volgend gebied aan een onderzoek te onderwerpen, verder noord dicht bij de grens aan Rusland, hopende dat de bossen droger zijn.

Volgens de kaart geen moerassen, maar ook hier heeft het wisselvallige begin van de winter de grond doordrenkt en tegen de avond vinden wij onszelf in een door God verlaten landschap.

Geen campings, geen truckstops, geen goede wildkampeer mogelijkheden. Wel doemt er opeens een spa uit het niets op, gesitueerd in een oud monumentaal pand. Het zal onze huisvesting voor de naderende nacht worden

Voor het merendeel rijden we op hout-hakkers wegen gereden die net als in Hongarije de bossen verdelen in kwadranten.

Gaandeweg beginnen de weggetjes interessanter te worden, het terrein is een rare mix van sneeuw, ijs, water en modder die me erg doet denken aan het paas-evenement in Mammot. Hoewel winterse doorwadingen niet mijn eerste keus zijn komt zelfs dit nog aan bod.

We begeven ons richting snelweg om de boot in Tallin te halen naar Helsinki.

Gisteravond heb ik bij de veerboot maatschappij telefonisch een reservering gedaan en keurig op tijd draaien we de parkeerplaats van de maatschappij op. De boot is een regelrechte shock voor ons, opeens met zoveel mensen om ons heen.

Daar het zuiden van Finland te dicht bevolkt is en minder te bieden heeft voor greenlaners en offroaders rijden we door over de snelweg richting Lahti om snel weer in bosrijk gebied te komen. We brengen de nacht door op een truckstop.

Richting Haukivuori waar Marcel en Sari wonen die we kennen van het forum van de LRCH. Wat wonen zij daar prachtig zeg, zo vlak aan een meer. Nu moet je in Finland erg je best doen om niet aan een meer te wonen, maar het uitzicht is er niet minder om, werkelijk schitterend.

Aan het eind van een smal karrespoor staat aan de rand van het meer een hutje van hen dat we mogen gebruiken. Ik stuur de zwaar bepakte Defender over het karrespoor en de bevroren grond weet me goed te weerstaan. Bij het hutje aangekomen voel ik me echter door de harde top laag heen zakken en inderdaad, ik zak tot aan de chassisbalken weg. De handler kan gaan bewijzen wat hij waard is...

De auto staat weer gereed voor vertrek en we drinken nog even een kop koffie bij Marcel. Het is weer veel te gezellig maar uiteindelijk nemen we dan afscheid en zetten onze reis voort, verder noord op zoek naar koude en sneeuw.

Prachtige natuur onderweg, krijtwit landschap. Het is als rijden door een eindeloze kerstkaart. We vinden gelukkig leuke kleine weggetjes met ijs en sneeuw en de wielen presteren uitermate goed. Logisch, ze spelen een thuiswedstrijd.

Er ligt in noord Finland een goed pak sneeuw en er zijn plenty mogelijkheden voor ons om door de prachtige witte bossen te rijden. Een door Liz geselecteerde bosweg blijkt al lang niet bereiden te zijn en het dikke sneeuwdek ziet er maagdelijk uit. We proberen de weg in te slaan en na een half uur zijn we 50 meter verder. Het sneeuwdek is hard, maar onder de centimeter harde sneeuw ligt een goede 25 centimeter losse poedersneeuw.

Eens zien wat de sneeuwkettingen er mee kunnen en in een mum van tijd vervolgen we onze weg en rijden de gehele route af, een geweldige ervaring. Althans, de gehele route minus 15 meter. Dit weggetje komt uit op een doorgaande weg met inderdaad een slagboom. Het indrukwekkende slot aan de dikke stalen slagboom doet ons keren en wederom rijden we de kilometers lange bosweg, ditmaal door een belachelijk diep spoor dat de een of andere onverlaat heeft achter gelaten.

Het rijden over het geschraapte sneeuwdek gaat uitstekend en ook op de ijzige stukken hebben de banden toereikende grip. Aan weerszijden hebben we nu een berkenbos, het avondeten van elanden. De tips van Marcel in het achterhoofd houdend rij ik netjes op de as van de weg zodat ik aan weerszijden ruimte heb om uit te wijken. 'Altijd achterlangs inhalen' hoor ik Marcel nog zeggen, 'een eland loopt nooit achteruit'.

Ik zie een tegenligger van verre aankomen, stuur terug naar mijn eigen weghelft en we passeren elkaar. Hij komt laag aan en dan gaat het fout. Een kleine drie ton dendert het talud af en het enige dat ik kan doen is trachten de auto in een rechte lijn te houden. Vlak voor de bosrand blijkt een greppel onder de dikke laag sneeuw te liggen. Met een doffe klap komen we op de zijkant van de auto tot stilstand. Nou...

Een gigantische sneeuwschuiver stopt en haakt het inmiddels uitgerolde rekkoord aan. Binnen een mum van tijd staan we weer op de weg. Het valt ons op dat het fenomeen 'van de weg raken' hier de normaalste zaak van de wereld is. Mijn hobby zal het in ieder geval nooit worden.

Vandaag is een ietwat nare dag. De dooi is ingevallen en de zo goed te berijden wegen zijn veranderd in schaatsbanen van donkerblauw ijs. De Nokian winterbanden zetten alles op alles om ons op de weg te houden, uitstappen is een waar acrobatische toer geworden. Toch weten we vandaag de poolcirkel binnen te rijden over wegen waar men koortsachtig zand aan het strooien is om nog iets van grip te bieden. Tegen de avond bereiken we het dorp Sudankela waar we bij een benzinestation achterin de reeds opgeruimde auto kruipen.

7 Uur, de standkachel heeft de motor warm gestookt en we gaan enthousiast op weg. Het rijden gaat prima op het ijs nu het iets stroever aan voelt en Liz komt met het goede nieuws diverse kleine boswegen gevonden te hebben. Ze is weer overgestapt op Nroute van Garmin dat toch een stukje gebruiksvriendelijker is naar haar mening. Veel routes zijn echter dicht of zijn sneeuwscootertracks. Volhardend als we zijn vinden we toch een paar zwaar besneeuwde wegen en kunnen onze honger stillen. Het is heerlijk om de auto door de sneeuw te voelen ploegen, heel ander gevoel dan door zand of modder.

We rijden tot Hetta, alleen op gewone wegen. Alles is afgesloten of ontoegankelijk. Heel opmerkelijk is dat bij de grensovergang met Noorwegen de natuur direct anders is. Kleine bomen (dwergberk), kaler en kouder, windriger, spierwit.

Liz wil graag Kautokeino en Karasjok weer eens bezoeken. Al snel vinden we een camping waar we hartelijk ontvangen worden. Maar uhm... kamperen, hier, nu? Men verklaard ons compleet voor gek, maar als we dat willen kunnen we ons gang gaan.

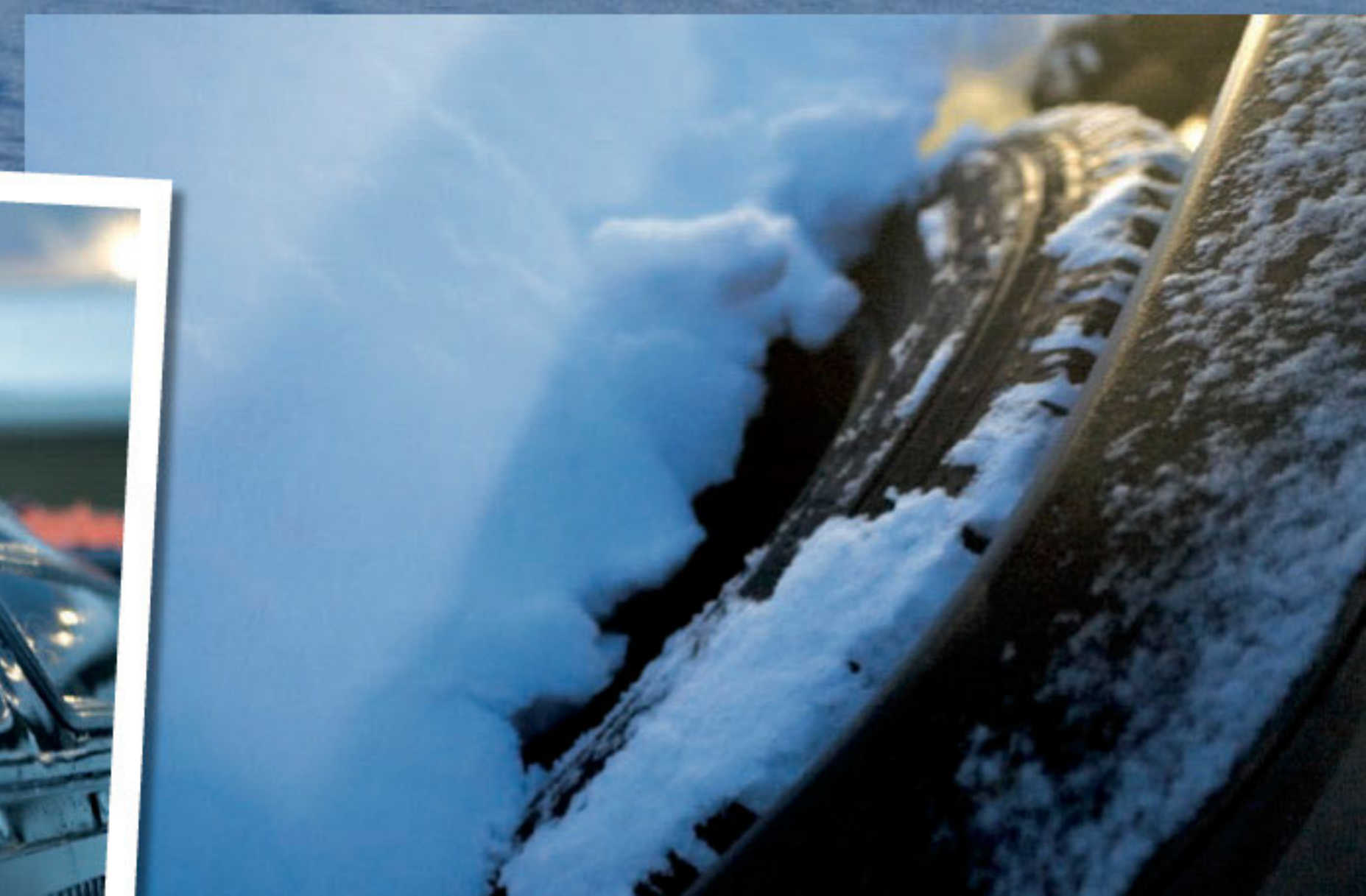
Het is er ijzig koud, maar door het ontbreken van wind is het goed te doen. In het licht van de werkklamp beginnen we dapper de tent op te zetten, verankeren doen we met alleen wat stukken ijs op de hoeken. Na weer een overheerlijke maaltijd vanaf de benzinebrander besluiten we een extra jas aan te trekken en de stoelen buiten te zetten om van het noorderlicht te genieten.

De hemel is volledig helder, ideaal weer voor het noorderlicht.

Waarschijnlijk is het prachtig geweest, een minuut nadat we onze neuzen niet meer voelden en in bed zijn gaan liggen...

Met dat ik tot de conclusie ben gekomen dat het water in het koffiezetapparaat bevroren is, dwalen mijn ogen over het dashboard en zie dat de temperatuurmeter in de auto een foutmelding geeft voor de buitentemperatuur en voor binnen min 10 aan geeft. De standkachel heeft er een uur voor nodig om de wagen te ontdooien. Pas dan sluiten de deuren weer, alleen de achterdeur wist zijn slot nog te vinden. Bij ons vertrek van de camping zien we een temperatuurmeter hangen. Min 25 C...

Het is bijna kerst en we gaan op weg naar ons logeeraadres bij de moeder van Liz in Skaide waar we tot nieuwjaar zullen blijven, of we willen of niet. Het begint tegen de avond te sneeuwen en te stormen, we zijn dus net op tijd binnen want de verbindende bergwegen worden afgesloten. De provincie waar wij verblijven blijkt groot nieuws te zijn, breed uitgemeten krijgen we op tv te zien dat Finnmark getroffen is door een orkaan met windsnelheden tot 44 meter per seconde. Vijftien woningen op het nog iets noordelijker gelegen eiland Nordkapp zijn verwoest, gelukkig is doordat het gehele eiland tijdig geëvacueerd is niemand gewond geraakt.

2 Januari. We reizen verder na afscheid genomen te hebben en rijden over prachtige passen tussen wit besneeuwde rotsformaties door. Blauw ijs siert de rotsen in meters hoge ijspegels, ontstaan tijdens de eerdere dooi-periode. Het is een prachtig schouwspel.

Tegen de avond passeren we de grens met Finland en vinden onderdak in een hutje bij een sledehonden trainer in Enontekiö.

Ofschoon hij gereed staat om morgenvroeg met de honden te vertrekken kunnen we wel terecht, als we de deur maar achter ons dicht trekken... Tja, zo gaat dat hier. Heerlijk.

Het duurt niet lang tot we de grens met Zweden bereikt hebben. In Zweden blijken de kleine weggetjes die wij zo leuk vinden er werkeloos bij te liggen, voorzien van een halve meter sneeuw. Ik vraag me af hoe de mensen die verder het bos in wonen het contact met de buitenwereld onderhouden, het lijkt er op dat ze alles per sneeuwscooter doen. Het verklaart ook wel meteen waarom de meeste mensen hun huis zo dicht bij de hoofdweg hebben staan, iedere ochtend het pad schoonruimen is al erg genoeg als het 20 meter lang is. Laat staan 2 km.

Omdat de deuren van de auto steeds slechter gaan sluiten en nu ook soms

spontaan uit het slot schieten, besluiten we bij het passeren van de aardig uitzijnde camping Skabram bij Stugby een hutje te nemen. Jammer, want wij beiden verheugden ons op weer eens een nacht in de auto. Ook het feit dat de tent stijf bevroren op de motorkap ligt, is geen goede stimulans te gaan kamperen. Ik ben bang dat hij in stukken breekt als we hem nu uitvouwen...

Grappig genoeg blijkt de eigenaar van de camping een Nederlander. Bij -23 C staan we buiten bij de auto wat te praten over Land Rovers, hij heeft een 90 gehad, maar heeft hem weg moeten doen omdat hij 'm te koud vond. Ik vertel hem dat onze kachel het nog steeds goed warm krijgt, maar ja, het is dan ook nog geen -35 C zoals hij vorige winters had.

We krijgen een alleraardigste hut van hem toegewezen die erg netjes en volledig is. Het is meer van het soort waarin je een paar weken door zou kunnen brengen, als je daar het type voor bent.

Na een stevig maal Zeeuwse linzen en een snelle sigaret op de veranda kruipen we tevreden in bed.

Ik ben blij dat we de oude verbindingsweg door Zweden kunnen rijden. De kustweg is een snelweg-achtig iets, erg handig voor truckers en mensen die snel van A naar B willen, maar dodelijk saai voor mensen als wij.

De oude weg echter is berucht om de grote hoeveelheid wild en hoewel de elanden het af laten weten, zien we rendieren genoeg. Als ze toch eens weten wat wij denken, dan zouden ze wel meer haast maken om van de weg te gaan.

Met niet echt veel kilometers op de dagteller geef ik er in het stadje/dorp Vilhelmina de brui aan. Ik ben doodmoe van de hoeveelheid stuifsnieuw die vanmiddag gevallen is en we strijken neer in het Vilhelmina hotel. Morgen bij daglicht is er meer te zien en beter te rijden. *Så då så*.

In de loop van de ochtend krijgen we een prachtig schouwspel te zien, het opkomen van een vurige oranje ochtendzon. Om het geluk compleet te maken vinden we een pracht van een bosweggetje met een laag van 20 cm maagdelijke sneeuw. Waanzinnig wat zo'n Defender kan.

We steken de grens met Noorwegen over waar we verrast worden door heftige windstoten en grote hoeveelheden stuifsnieuw die het rijden erg lastig maken. De sneeuwwallen zijn slecht te zien en het is vermoeiend rijden. In dit gebied vinden we nergens een goede plek om ons kampement te maken en ook de aanwezige campings zijn gesloten. Bij een van de campings in het Stordal spreken we de eigenaar en na wat aandringen kunnen we wel op het toegangspad van de camping staan.

Vol enthousiasme beginnen we aan het bereiden van onze maaltijd, maar de watervoorraad blijkt nog steeds bevroren te zijn. Met een paar pannen sneeuw op de brander is ook dat probleem snel opgelost en we vallen tevreden in slaap. En na 5 minuten weer. En na 5 minuten weer. Parkeren onder een besneeuwde boom terwijl het 2 graden celcius is, is geen goed idee.

Eerst naar Statoil, zo'n beetje de enige goede bron van koffie en ontbijt. Nog voor het ochtend gloren rijden we de oude verbindingsweg naar Hell op die garant

staat voor een goede dosis bochtenwerk. Het gaat goed en we besluiten de laatste mogelijkheid terug naar de hoofdweg niet te nemen en de oude pas te rijden. En dat zullen we weten...

Hele delen van de route hebben we op de oranje markeerstokken moeten rijden, door de enorme hoeveelheden stuifsnieuw kwamen we geregeld in een complete white-out terecht. Erg heftig, maar een geweldige ervaring.

Onderdak vinden we even buiten Roros op een camping die open is en we worden er hartelijk ontvangen. Tuurlijk, kamperen kan ook, maar we moeten wel weten dat er een goede 80 cm op het terrein ligt. Na een half uurtje graafwerk staat de tent en zijn we gereed om een uitstapje te maken naar de oude kopermijnstad; Roros. We genieten met volle teugen van de prachtige oude gebouwen en architectuur. Zo goed als de gehele stad is opgetrokken uit dicht op elkaar staande houten huizen en het is heerlijk om over alle wit besneeuwde daken uit te kijken. Een prachtig stadje om te bezoeken.

Het is het weer gaan sneeuwen. We pakken snel de tent in en na wat gedoe met vastgevroren stokken zijn we gereed voor vertrek. Liz heeft een koers uitgezet richting Zweden, waar we nog even bij een forumlid van de LRCH langs willen. Ik vermaak me prima op de slingerende besneeuwde wegen. Zweden rijden we binnen zonder ook maar een grensovergang te zien. Het is een fraaie weg waar we over rijden, maar ik prefereer toch de lastige bergweggetjes. Ofschoon we eigenlijk vandaag vroeg willen stoppen, vinden we niet de juiste plek om de nacht door te brengen. Het is inmiddels 9 uur geworden en we zijn zo goed als 1 dorp van de woonplaats van de familie Wedzinga verwijderd.

Na het ontbijt gaan we op zoek naar de shop van Alex en Rommy. We vinden het

al snel en vergapen ons aan de prachtige buitensportwinkel die ze daar hebben weten te realiseren. Na een uurtje verhalen en ervaringen uitwisselen nemen we afscheid van dit ondernemende stel en trekken we weer verder naar Karlstad. Zoals altijd tijdens een noordelijke reis, moet er even bij Biltrema ingeslagen worden.

Inmiddels zien we bruin gras door de sneeuw heen en is het boven nul... Geen lol aan zeg!

We hebben geen idee wat de zweden op de weg strooien tegen de gladheid, binnen een mum van tijd is de auto bedekt met een nare vette bruine substantie. Het is zo erg dat we geregeld moeten stoppen om de koplampen schoon te maken. Daarbij komt ook nog eens dat de reflectorpaaltjes ook onder dezelfde bruine substantie zitten en de strepen op de weg ernstig aan vervanging toe zijn. Soms heb ik werkelijk geen idee waar ik rij en bij Skovde besluiten we te stoppen.

De camping in Skovde ligt bovenop een berg en het waait er zo hard dat een hut ons onderkomen voor de nacht zal worden.

Bij vertrek willen we aanvankelijk richting Jonköping over weg 26 rijden, maar na 15 kilometer ben ik het al zo verschrikkelijk zat dat ik Liz een zeer dringend verzoek met wat anders te komen.

Gelukkig weet ze vrijwel direct met een heel aardige route te komen die zich

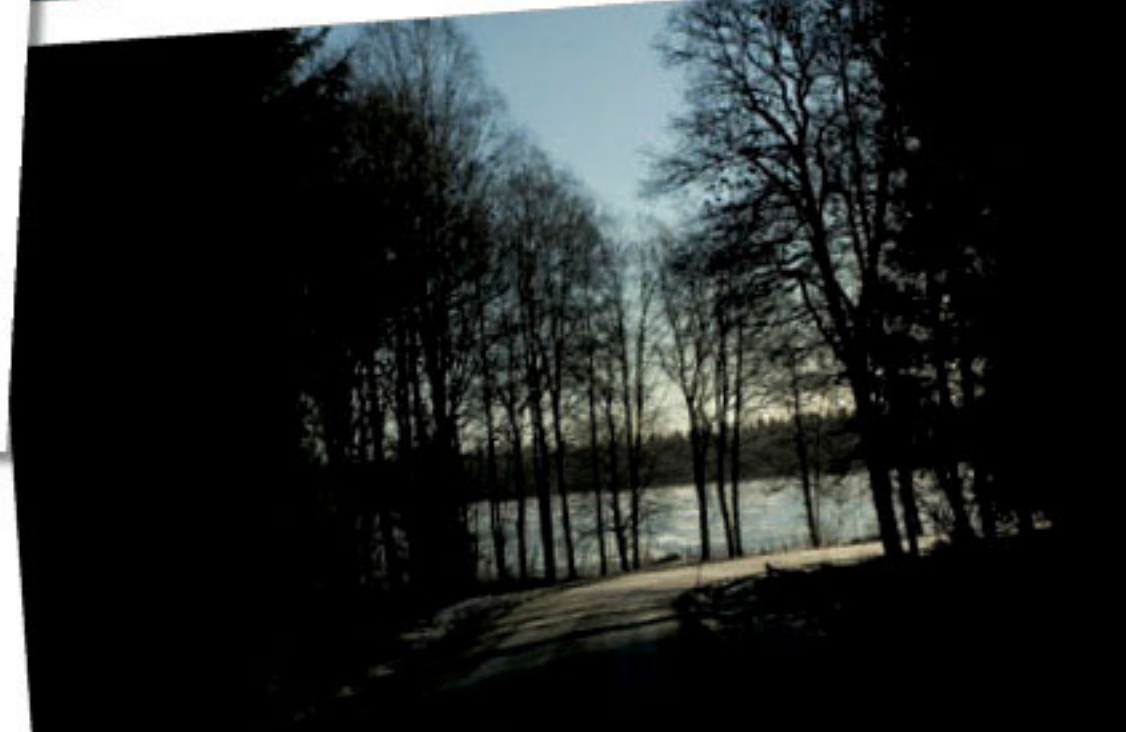
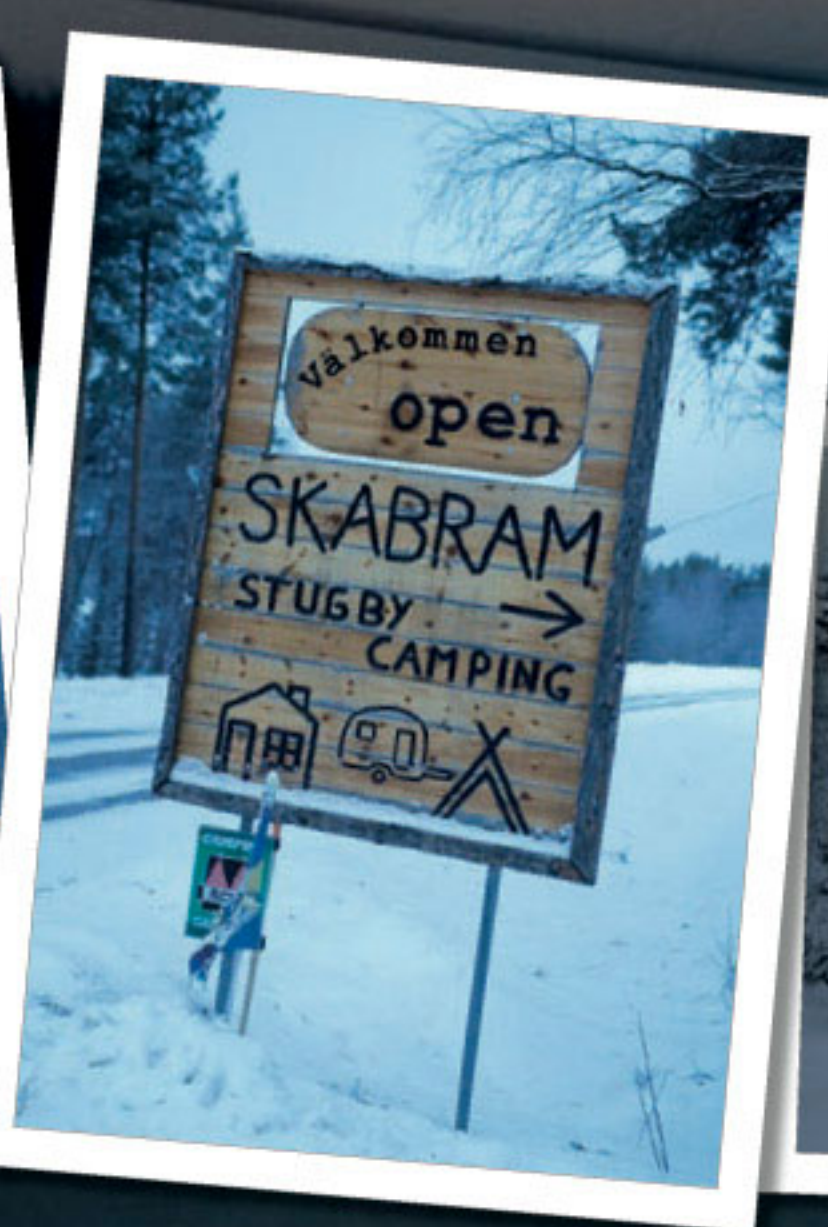
gaande weg ontpopt tot een schitterende greenlane en een spannende slingerende verijdsde landweg.

Gedurende 5 uur weten we deze weggetjes vol te houden zonder ook maar een enkel saai stukje. De bossen zijn hier goed voorzien van wild, tijdens de tocht zien we op diverse plaatsen herten ons heel verbaasd aanstaren.

Terug op de 26 is het de hoogste tijd om eens wat kilometers te gaan maken en we zijn al snel bij Halmstad waar we overgaan op de E20 richting Malmö. We komen in een zeurende motregen aan bij de brug naar Denemarken en een dichte mist ontnemt ons het zicht op het reusachtige bouwwerk.

Bij Kolding draaien we de E45 op en vanwege de prikkende ogen besluiten we dat het welletjes is voor vandaag. De parkeerplaats bij Ustrup zal het eindpunt voor deze dag worden. Morgen slapen in eigen bed!

De volgende dag bereiken we de grens met Nederland waar we verrast worden door druk schaatsende mensen in het Groningse landschap. Laatste stop voor we huiswaards gaan is het Huis ter Maarsch waar een uiterst gezellige nieuwjaarsborrel en barbecue gaande is. Het blijkt een perfecte afsluiting van een geweldige reis te zijn.

Het complete reisverslag vind U op www.landreiziger.nl